

11 997 076

Uri Gorodeisky, Adv. & Notary
Gal Gorodeisky, Adv. & Notary
Ram Gorodeisky, Adv. & Notary
Shay Ben Natan, Adv.
Avi Mor Yossef, Adv.

גורודיסקי ושות'
עורכי-דין ונוטריון
רח' יהודה הלוי 75
תל אביב 65796
טל : 03-5605222
פקס : 03-5663660
www.gorodeisky.co.il

אורי גורודיסקי, עו"ד ונוטריון
גל גורודיסקי, עו"ד ונוטריון
רם גורודיסקי, עו"ד ונוטריון
שי בן נתן, עו"ד
אבי מור יוסף, עו"ד

הגבלת בתי המשפט
לשירות המנהל
15-05-2011
נתקבל / נבדק

תל אביב, 8 מאי, 2011

בדואר רשום

לכבוד,
מנהל בתי המשפט
רח' כנפי נשרים 22
ירושלים 95464

לכבוד,
היועץ המשפטי לממשלה
רח' צלאח א-דין 29
ירושלים 91010

לכבוד,
הממונה על הגנת הצרכן
רחוב בנק ישראל 5
ירושלים

לכבוד,
הממונה על ההגבלים העסקיים
רח' כנפי נשרים 22 ת.ד 34281
ירושלים 91341

נכבדי,

הנדון: ת.א 2141/07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

מצורף בזאת פסק הדין בתיק שבנדון, בהתאם להוראת בית המשפט הנכבד (סעיף 15 לפסק הדין).

לכבוד רב,
רם גורודיסקי, עו"ד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

בפני כב' השופט דר' עמירם בנימיני

התובעת המייצגת

פנינה בנגיאת
ע"י ב"כ עוה"ד רם גורודיסקי ו/או אמיר ישראלי

נגד

הנתבעים

1. איגוד האופים בישראל – עמותה רשומה

2. שלמה א. אנג'ל בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד יוסף עזגד

3. מאפיית דוידוביץ ובניו בע"מ

4. מאפיה מרחבית קרית שמונה בע"מ
המשיבים 1, 3-4 ע"י ב"כ אגמון ושות' עו"ד

5. יי את א' ברמן בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד פישר בכר חן וול אוריון ושות', עו"ד

פסק – דין

1. התובעת הגישה בקשה לאישור תובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה") נגד הנתבעות 2-5 (להלן: "הנתבעות"), שהינן מאפיות המייצרות ומוכרות לחם בפיקוח. הנתבע 1 הינו איגוד שבו חברות מאפיות שונות ובהן הנתבעות. הטענה שהועלתה בתובענה ובבקשה היא כי הנתבעים פעלו בניגוד להוראות סעיפים 2 ו-5 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, וזאת במטרה להפסיק כליל את יצור מוצרי הלחם שבפיקוח, כאמצעי לחץ פסול שנועד להביא להעלאת מחירי הלחם שבפיקוח. המבקשת ייחסה לנתבעים עריכת "הסדר כובל", שעיקרו הפסקה מתואמת של ייצור הלחם שבפיקוח החל מיום 5.7.07 (התובענה הוגשה ביום 16.7.07). בבקשה ובתובענה נטען כי הנתבעות יצרו הסדר כובל שבמסגרתו תיאמו את המחיר, הרווח או כמות המוצרים שייצרו וישווקו על ידן, ואילו הנתבע 1 קבע או המליץ למאפיות החברות בו על קו פעולה שמנע או הפחית תחרות ביניהן. לטענת התובעת, בשל הסדר זה היא וחברי הקבוצה התובעת נאלצו לרכוש מוצרי לחם יקרים יותר שאינם בפיקוח.

מחוזי
יפו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

עילת התביעה נסמכה על סעיפים 2 ו-5 לחוק ההגבלים העסקיים. הקבוצה התובעת הוגדרה ככוללת מאות אלפי אזרחים שביקשו לרכוש מוצרי לחם בפיקוח מתוצרת הנתבעות בתקופה הרלבנטית (שלושה חודשים מיום 5.7.07), אך נאלצו במקום זאת לרכוש מוצרי לחם שאינם בפיקוח. הנזק הנטען לקבוצה בכללותה לתקופה זו הוערך על ידי התובעת בכתב התביעה ובבקשה בסך של כ- 66 מיליון ₪, והסעד שהתבקש הוא פיצוי כספי בסכום זה.

2. הנתבעות טענו בתשובתן לבקשה כי בחודשים יוני-יולי 2007 נסקו מחירי החיטה העולמיים, דבר שהעלה את מחירי הקמח באופן דרסטי. טחנות הקמח הקשורות עם הנתבעות הודיעו כי בכוונתן להעלות את מחירי הקמח בשיעורים חדים, שאם לא כן יפסיקו לספק קמח לנתבעות. חרף כך, סירב שר התמ"ת לעדכן את מחירי הלחמים שבפיקוח (על פי צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחירי לחם), התשס"ו-2006), אלא אם תחליט הממשלה על מתן פיצוי לשכבות החלשות. במצב דברים זה, ולאחר שביום 2.7.07 נחתם צו המקבע את מחיר הלחם לקמעונאים, סברו הנתבעים כי הממשלה אינה נוהגת בהגינות בכך שהיא נמנעת מלעדכן את מחירי הלחמים לאור עליית מחירי החיטה בעולם. הם חשו עצמם כמי שמסבסדים את השכבות החלשות מכיסם, כאשר הנתבעות נדרשות לשווק לחם במחירי הפסד. לכן החליטו הנתבעות – כל אחת באופן עצמאי ומשיקוליה – לצמצם את הנזקים בתקופה הרלבנטית לתביעה (כ-14 ימים בלבד), והן הפחיתו את ייצור מוצרי הלחם שבפיקוח (הן לא הפסיקו כליל את ייצורם). ביום 25.7.07 אישרה הממשלה את העלאת מחיר הלחמים שבפיקוח, ובעקבות זאת חזרו הנתבעות לייצר לחמים בפיקוח, כפי שעשו לפני יום 5.7.07.

לטענת הנתבעות, החלטתן לשנות את תמהיל מוצרי הלחם שהן משווקות נתקבלה ללא כל תיאום ביניהן, ולא הייתה כל המלצה או הנחיה של האיגוד בעניין זה. הנתבעות אף טענו שאין בידי התובעת עילת תביעה אישית, שכן הן לא סיפקו לחמים כלל לסופרמרקט שבו נהגה התובעת לרכוש לחם. באופן כללי, טענו הנתבעים כי התביעה מבוססת על קטעי עיתונות, ואיננה מגובה בראיות משכנעות לקיומו של הסדר כובל, וכי לא הוכח קשר סיבתי בין הנזק הנטען לבין מעשי הנתבעים.

3. לאחר שהתקיים דיון מוקדם בבקשה, ביקש בית המשפט לקבל את עמדת הממונה על הגבלים עסקיים בשאלה האם מתנהלת חקירה בעניין ההסדר הכובל הנטען בתביעה. היועץ המשפטי לממשלה הודיע ביום 23.6.09 כי אין בדעתו להתייצב להליך, וכי לא מתנהלת חקירה בנושא התובענה. אולם ביום 31.3.11, בעקבות אישור ראשוני של הסדר הפשרה, הגיש היועץ המשפטי לממשלה הודעה נוספת, בה נאמר כי לאחר הגשת הודעתו הראשונה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

פתח הממונה על הגבלים עסקיים בחקירה רחבה הנוגעת להסדרים כובלים אחרים בין מאפיות הלחם, שאינם נוגעים דווקא להחלטתן לצמצם את היקף ייצור הלחם שבפיקוח בחודש יולי 2007. לעניין זה יש חשיבות אך ורק לגבי הגדרת היקף הויתור על תביעות עתידיות לאור הסדר הפשרה שהוגש לאישור בית המשפט, עניין שיידון בהמשך ואינו שנוי במחלוקת.

4. ביום 23.11.10 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסכם פשרה, ובעקבות דיון שהתקיים בבית המשפט הגישו בקשה מתוקנת ביום 27.1.11. בעקבות כך ניתנה ביום 3.2.11 החלטה בדבר אישור ראשוני של הסדר הפשרה, שכלל תיקונים שהוכנסו בעקבות דרישת בית המשפט והבהרת הצדדים. בהחלטה זו הוריתי לצדדים לפעול על פי הפרוצדורה הקבועה בסעיפים 18 ו-25 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "החוק"), בכל הנוגע לאישור הסדר פשרה, לאחר שלא מצאתי טעם לדחות את ההסדר על הסף. בהתאם לכך פורסמו הודעות בעיתונים הכוללות את פרטי הסדר הפשרה, על מנת שניתן יהיה להגיש התנגדויות. הסדר הפשרה גם נשלח ליועץ המשפטי לממשלה ולממונה על הגנת הצרכן.

5. לפי הסדר הפשרה שהושג בין הצדדים, כפי שפורסם בהתאם להחלטה דלעיל, הסכימו הצדדים - מבלי שהנתבעים יודו בטענות שבבקשה או בתביעה - כי הנתבעות תחלקנה ללא תמורה מוצרי לחם שבפיקוח לגופי צדקה ורווחה שונים, בהיקף של 30,000 יחידות כל אחת (בסה"כ 120,000 יחידות), וזאת בתקופה של 24 חודשים מתחילת הביצוע. הגופים הנהנים ייקבעו בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה או משרד העבודה והרווחה, ויוגשו לאישור בית המשפט. בהודעה המלווה את הסדר הפשרה מובהר תמהיל מוצרי הלחם שישווק על ידי הנתבעות (70% לחמים, 20% לחמניות ו-10% לחמים מיוחדים), כמו גם שווי ההטבה לציבור המוערך ב-814,800 ₪, בהתאם לפירוט שבהודעה. הודעה זו מהווה חלק מהסדר הפשרה כפי שיאושר בפסק דין זה.

עוד נקבע בהסדר הפשרה כי החשב או מנהל הכספים בכל אחת מהנתבעות יפקח על ביצוע ההסדר במאפייטו, וימסור דיווח לבית המשפט בתצהיר עם סיום ביצוע ההסדר. בנוסף, באי כוח התובעת יפקחו על ביצוע ההסדר באמצעות קבלת נתונים מהחשב או מנהל הכספים של כל נתבעת מידי שנה. לפיכך ביקשו הצדדים שלא למנות בודק לפי סעיף 19 לחוק.

הצדדים אף הגיעו להסכמה בעניין תשלום גמול לתובעת ושכ"ט עו"ד לבאי כוחה (כל נתבעת תשלם לתובעת 5,000 ₪, ולבאי כוחה תשלם כל נתבעת 52,200 ₪ כולל מע"מ).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

6. הסדר הפשרה כולל הסכמה על תיקון כתב התביעה והבקשה לאישורה בכל הנוגע לנזק הנתען. התקופה הרלבנטית לחישוב הנזק נקבעה בסעיף 1.3 להסדר הפשרה (מספר ימים שונה לגבי כל נתבעת בחודש יולי 2007). הקבוצה התובעת מוגדרת בהסדר הפשרה ככוללת כל אדם שהוא אזרח מדינת ישראל, אשר רצה לרכוש מוצרי לחם בפיקוח מתוצרת הנתבעות והדבר לא עלה בידו, ולכן רכש מוצרי לחם שאינם בפיקוח. הגדרה זו מוציאה מתחולתה גופים מוסדיים, כפי שנאמר בהסכם. עוד נקבע בהסכם כי הנזק לכל חבר בקבוצה עומד על שיעור של בין 0.3 ₪ ל- 0.5 ₪ לכל פריט לחם בפיקוח, כיוון שהיו קיימים תחליפים זולים ללחמים שבפיקוח. עובדות מוסכמות אלו מקטינות באופן משמעותי את סכום הנזק הנתבע.

בהודעה המלווה את הסדר הפשרה מצוי פירוט, המוסכם על שני הצדדים, ולפיו סכום הפיצוי המרבי לו הייתה זכאית הקבוצה, בהתאם לתיקון המבוקש ולנתונים שפורטו בבקשה ובתביעה עומד על סך של 971,690 ₪. יש להוסיף ולציין בהקשר זה כי התובענה התייחסה להפסקה מוחלטת של ייצור הלחם לתקופה של 3 חודשים, אך בסופו של דבר מוסכם על הצדדים כי מדובר בצמצום הייצור בתקופה ממוצעת של כ-14 יום. לאור זאת מציינים הצדדים בהודעה המלווה את ההסכם שנראה כי סכום הפיצוי לציבור המוצע בהסדר (814,800 ₪) שווה ערך, ואולי אף גבוה, מסכום הפיצוי המרבי שניתן היה לקבל בתביעה (שכן השיעור של 971,690 ₪ מבוסס על הטענה, המוכחשת, של הפסקה מוחלטת של הייצור בתקופה הרלבנטית).

7. לא הוגשו התנגדויות להסכם הפשרה מטעם מי מחברי הקבוצה התובעת, או כל גורם אחר. עו"ד סער הגיש בקשה לאפשר לו לעיין בתיק בית המשפט על מנת לשקול הגשת התנגדות, אך לבסוף לא הגיש התנגדות במועד שנקבע לבקשתו (לאחר בקשת ארכה שנענתה, ולאחר שגם בקשתו לעיין בתיק בית המשפט נענתה).

אשר ליועץ המשפטי לממשלה, הרי שהוא הגיש כאמור הודעה. בהודעה זו נאמר כי הוא "אינו מוצא לנכון להתייצב בהליך זה", ופירוש הדבר שאין הוא מוצא לנכון להעיר הערה כלשהי לגבי ההסכם, או לגבי הצורך במינוי בודק, זולת נקודה אחת שאיננה שנויה במחלוקת ואשר נוגעת להיקף הויתור על תביעות עתידיות. היועץ המשפטי לממשלה מבקש להבהיר בסעיף 6 להסדר הפשרה – לאור פתיחת חקירה רחבה בנוגע להסדרים כובלים שאינם נוגעים לעילה נשוא התביעה – שהויתור על תביעות נוספות מצד חברי הקבוצה התובעת מוגבל לתקופה הרלבנטית לחישוב הנזק, כפי שהיא מוגדרת בסעיף 1.3 להסדר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

הפשרה (המועדים שצויינו בחודש יולי 2007), וכי הויתור על תביעות מתייחס אך ורק לעילה נשוא התביעה בתיק זה, קרי: צמצום מתואם של ייצור הלחם שבפיקוח על ידי הנתבעים במועדים המוגדרים בסעיף 1.3 להסכם הפשרה. הויתור איננו חל על כל הסדר כובל בין הנתבעות, אם היה כזה, אלא רק על ההסדר הכובל הנטען נשוא התביעה.

הצדדים בהסדר הפשרה סבורים כי ההסדר ברור כפי שהוא, וכי הוא כולל ממילא הגבלה של הויתור על תביעות עתידיות באופן המפורט בהודעת היועמ"ש. לכן אין הם מתנגדים לכך שהבהרות היועץ המשפטי לממשלה יהיו חלק מסעיף 6 להסדר הפשרה. לפיכך ההסדר יאושר כשהוא כולל את הבהרות היועץ המשפטי לממשלה דלעיל.

8. מקבל אני את עמדת הצדדים כי אין צורך של ממש במינוי בודק לפי סעיף 19 לחוק במקרה זה, וגם היועץ המשפטי לממשלה לא הביע עמדה שונה. הסדר הפשרה איננו מצריך בדיקה של שווי ההטבה לציבור, המבוססת על מחירי מוצרי הלחם כפול מספר היחידות שיינתנו בחינם, ובהתאם לתמהיל שמפורט בהודעה המלווה את ההסכם. אשר לשיעור הנזק, הרי שמקובל על שני הצדדים שהוא שווה, ואולי אף נופל בשיעורו, משווי ההטבה על פי ההסכם (ראה סעיף 6 לעיל). אין גם צורך בבודק לשם פיקוח על ביצוע ההסדר, לאור המנגנון שנקבע בהסדר לפי דרישת בית המשפט כמתואר לעיל. בנסיבות אלו, נראה לי שמינוי בודק יסבך, ייקר ויאריך את הליך אישור הפשרה ללא תועלת ממשית.

9. בהתחשב בקושי בהוכחת התביעה ובטענות ההגנה של הנתבעים, הגעתי לכלל מסקנה כי הסדר הפשרה ראוי ומאוזן ויש לאשר אותו. מצאתי, כדרישת סעיף 19(א) לחוק, כי ההסדר ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וכי קיימות שאלות משותפות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה וכי סיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין. כפי שבואר לעיל, סכום הפיצוי לקבוצה הינו פחות או יותר סכום הפיצוי המרבי שהתביעה הייתה עשויה לקבל אם התביעה הייתה מתקבלת, וברור שלא ניתן ליתן את הפיצוי לחברי הקבוצה באופן פרטני. זאת ועוד, הואיל והפגיעה במקרה זה היא בעיקר בשכבות החלשות, הנזקקות למוצרי לחם שבפיקוח, הרי שחלוקת מוצרי ההטבה למוסדות וגופים נזקקים תהווה פיצוי הולם.

10. סכום התגמול לתובעת ושכר טרחת באי כוחה סביר בנסיבות המתוארות לעיל, מוסכם על הצדדים ואיננו בא על חשבון הקבוצה התובעת. לכן יש לאשר אותו לאחר שהבאתי בחשבון את השיקולים המפורטים בסעיף 19 לחוק.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

11. לא הוגשו תגובות והתנגדויות להסכם הפשרה, למעט עמדת היועמ"ש שפורטה לעיל ומקובלת על הצדדים; פורסמו הודעות לציבור בהתאם להחלטת בית המשפט; נמסרו הודעות ליועמ"ש, לממונה על הגנת הצרכן ולמנהל בתי המשפט; ולא הוגשה הודעה על רצון להימנע מלהיכלל בקבוצה התובעת. לאור כל אלו הושלמו כל ההליכים הדרושים לצורך אישור הסדר הפשרה לפי סעיפים 18 ו-19 לחוק.

12. אני מורה על פרסום הודעה לפי סעיף 25(4) לחוק, בהתאם לנוסח שיובא לאישורי בתוך 14 יום. הפרסום יהיה בעיתונים בהם פורסם האישור העקרוני של ההסדר, ויכלול את הפרטים המפורטים בסעיף 25(א)(ד) לחוק, תוך ציון עילות התביעה, השאלות המהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, הסעד שנקבע ושיקולי בית המשפט בעניין אישור ההסדר. כמו כן יצויין כי לא הוגשו התנגדויות, תגובות או הודעות הימנעות, למעט הודעת היועמ"ש המתייחסת להיקף הויתור על התביעות.

13. לאור כל האמור לעיל אני מאשר את הסדר הפשרה, בכפוף להבהרות היועץ המשפטי לממשלה כאמור לעיל, ונותן לו תוקף של פסק דין.

14. הצדדים יגישו לאישור בית המשפט רשימה של מוסדות הרווחה והצדקה להם יחולקו הלחמים נשוא הסדר הפשרה, לאחר שרשימה זו תאושר על ידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגיו, וזאת בתוך 60 יום.

15. המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים. ב"כ התובעת ידאג כי ישלח בתוך 7 ימים העתק פסק הדין ליועמ"ש ולמנהל בתי המשפט, לשם רישומה בפנקס כאמור בסעיף 19(ה) לחוק. כמו כן ישלח העתק פסק הדין לממונה על הגבלים עסקיים ולממונה על הגנת הצרכן.

ניתן היום, כ"ח ניסן תשע"א, 02 מאי 2011, בהעדר הצדדים.

דר' עמירם בנימיני, שופט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 2141-07 פנינה בנגיאנת נ' איגוד האופים בישראל ואח'

בית המשפט המחוזי בתל אביב
אני מאשר
שהעתק זה נכון ומתאים למקור
176 2.5.11
מזכיר תאריך

בית דין